

Kaj vse pišejo o učiteljstvu, šoli, prosveti in JUU

—1 Ministrstvo prosvete potrebuje 1450 učiteljev. Nedavno se je prosvetno ministrstvo s posebnim oklicem obrnilo na diplomirane absolvente filozofskih fakultet s prošnjo, naj se prijavijo začasno službo na osnovnih šolah, na katerih je — brez banovine Hrvaške, ki rešuje to zadevo v lastnem področju — nezasedenih 1450 učiteljskih mest. Tolikšno pomanjkanje učiteljskih moči se je pojavilo zaradi uvedbe 5. letnika in zaradi redukcije nekaterih učiteljskih, ki jo je prosvetno ministrstvo smatralo za potrebno, da zajeti hiperprodukcijo učiteljskega naraščanja. Uspeh oklica filozofom pa je bil precej pičel — vsega skupaj se je prijavilo samo 11 kandidatov. — »Jutro«, 26. I.

—1 Naša šola in naše učiteljstvo je naslov članka v »Domoljubu« od 24. I., ki pravi med drugim: Naša šola ni šola, kakršne potrebujemo. Zdaj zidajo velike šolske palače z ogromnimi stroški ljudstva, — ali pa so sadovi temu primerni? »Po njih sadu jih boste spoznali.« Dozdaj si nihče ni upal o tem rešnice spregovoriti, ker se vsak boji, da ga bodo naglani z »nazadnjakom« in »mračnjakom« sovražnikom izobrazbe in prosvete, ki hoče ljudstvo držati v temi, da ga lahko vodi na udi. To so namreč fraze, s katerimi se otepaajo zagovorniki liberalne šole upravičenih očitkov; to so »šance«, za katerimi se skrivajo in branijo.

—1 »Jutro« od 29. I. prinaša pod naslovom »Beseda o našem šolstvu« članek bivšega šolskega upravitelja, v katerem se razpisuje glede članka, ki ga je napisala učiteljica začetnica v »Jutru«, katera se zavzema za reformo učiteljske izobrazbe. Peča pa se z izvajanjem tudi starejše učiteljice, ki je mlajši, istotako v »Jutru« odgovorila in ki posebno graja prakso, da se pošiljajo začetniki na enozredne šole.

Članek trdi v svojem članku tudi sledeče: Razlika navedenih primerov in učiteljice, ki se je zatekla v list s priznanjem, da zna vse premalo, je pač tolažilna, ker le kaže, da je naša mladina pokazala smisel za avtokritiko. Učiteljica novinka bi rada nudila otrokom in ljudstvu nekaj več, kakor pa samo branje, pisanje in računstvo. To kaže, da ona in še mnogo drugih že žive s časom. Slovensko vprašanje je socialno vprašanje, česar se ta mladina že zaveda, pred nekaj leti tega še nisem mogel ugotoviti. In v tem oziru ima mlada učiteljica spet prav, ko pravi, da je bila njena predizobrazba pomanjkljiva. Za študij socialnega vprašanja ji naša srednja šola res ni ničesar nudila, niti napotka ji ni dala, da bi se mogla lotiti dela sama.

—1 Nezasedena učiteljska mesta. Pomanjkanje učnih moči je v krajih, ki so bolj oddaljeni od prometnih zvez, vsakoleten pojav po izvršenih premetstvih med velikimi počitnicami. Letos so bile pri tem posebno prizadete šole v Prekmurju, kjer je bilo v za-

četku letošnjega šolskega leta nekaj šol celo brez učnih moči. Da se temu stanju vsaj delno odpravimo, sta bila po predlogu banske uprave pri novih učiteljskih postavitvah najbolj upoštevana murskosoboški in lendavski okraj. Istočasno je prosvetno ministrstvo premestilo tja — bodisi po prošnji, bodisi po službeni potrebi — precej učiteljev iz drugih okrajev. — Tako imajo sedaj šole v Šulincih, Vel. Dolencih in Vučji gomili, ki so bile brez učnih moči, polnoštevilno učiteljstvo. Izdatno je pomagano tudi šolama v Kuzmi in Vidoncih, ki sta dobili letošnje šolsko leto vsaka po 3 nove učne moči, a na še prazna mesta so že predlagani učitelji od drugod. Prekmurškemu šolstvu posveča kr. banska uprava še prav posebno skrb in hitro rešuje vsa zadeva vprašanja kolikor je v njeni moči. — Kljub najboljši volji pa ni mogoče popolnoma zadostiti vsem potrebam. Brezposelnost učiteljskih abiturientov je z letošnjimi postavitvami prenehala in prehajamo v dobo pomanjkanja učiteljskega naraščanja. Ze sedaj pa primanjkuje v naših ljudskih šolah 200 učiteljev. Jasn je torej, da ne morejo in ne bodo mogli biti še dalj časa povsod, zlasti ne v notranjosti, učiteljska mesta polno zasedena. — Kaj pa, če bi si pomagali z upokojenimi učiteljstvom? Seveda ne proti njihovi volji. »Domoljub« 24. I.

—1 »Premalo učiteljstva za ljudske šole« je naslov članka v »Slovenskem narodu« od 29. I., ki pravi med drugim tudi: Mladim intelektualcem, ki čakajo tudi do 6 let na službo in ki so si postavili za življenjski smoter službo na srednji šoli, je pač lahko očitati nerazumevanje za narodne koristi, vajeni so vsega, vendar pa s tem ni rečeno, da so povsem obupali nad vsem ter da se bodo začeli iz obupa prijavljati za učiteljske službe. Ta služba se jim sicer ne zdi nič nečastnega. Sami jo vedo dovolj ceniti, saj so si tudi oni izbrali vzgojiteljski poklic, toda kdo bi jim zameril, da se ne navdušujejo za »začasno« službo na ljudskih šolah, ko so se vendar šolali dolga leta za profesorski poklic? Ko bi hoteli postati učitelji, bi vstopili raje na učiteljske šole. Šolanje bi jih ne veljalo toliko in bi ne trajalo tako dolgo. Zakaj bi ne smeli upati na zaposlitev na srednjih šolah? Sicer bi pa mnogi bili pripravljeni tudi na to žrtve, na zaposlitev v krajih, kjer se mora človek odpovedati skoraj vsem, še tako primitivnim civilizacijskim dobrinam, kjer nima nobene zveze s kulturnim svetom in ne možnosti za poklicno izpopolnitev, toda negotovost je prevelika. Nihče ne ve, ali bi bila ta služba res začasna in tako bi moral čakati na zaposlitev na srednji šoli, morda celo tako dolgo, da bi pozabil vse, kar se je naučil. Tudi to bi še ne bila največja nesreča, a diplomirani filozofi vedo, kako težka je učiteljska služba, dokler ni službene stalnosti in dokler se v prosvetno službo mešajo elementi, ki prisegajo edino na svojo politiko.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA - OKOLICA, ZAH. DEL bo imelo svoje četrti zborovanje 10. februarja v Ljubljani, v dvorani Trgovskega doma ob 9. uri Dnevni red zborovanja je naslednji: 1. Poročila odbornikov. 2. Predavanje dr. Frante Misa: »Zdrava in močna družina — temelj zdrave in močne države.« 3. Slučajnosti. Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO CELJE bo zborovalo v soboto, 10. februarja ob pol 9. uri dop. na I. mestni ljudski šoli v Celju z naslednjim dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo, 2. dopisi, 3. predavanje tov. gosp. Angele Vodotev iz Ljubljane »Socialni položaj žene in učiteljice ter njen odnos do sredine, v kateri živi in dela«, 4. poročilo tov. g. Ivane Zupančičeve o akciji za zimsko pomoč obmejnih deci, 5. želje in predlogi, 6. slučajnosti. — Društvena knjižnica bo poslovala. K polnoštevilni udeležbi vabi uprava. Odbor.

— JUU — SRESKO UČIT. DRUŠTVO V MURSKI SOBOTI bo zborovalo 10. februarja 1940. ob 9. uri v Sokolskem domu v Murški Soboti s sledečim dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo tov. predsednika, tajniško in blagajniško poročilo. 2. Učitelj v naše šole in njegovo izvenšolsko delo. (Majhen Vladko.) 3. Poročilo obmejnšolskega odseka. 4. Slučajnosti. — Po zborovanju bo sestanek ženskega odseka. — 9. februarja 1940. ob 15. uri (3. uri pop.) bo seja upravnega odbora in obmejnšolskega odseka. Vabljeni ste sledeči: člani uprave, dalje tov. Komac, Kuštrin, Krašna, Kučan, Frahm, Zamlič, in člani nadzornega odbora. Sigurno pa se udeležite zborovanja tovarišice, poročene z učitelji. One, ki niso organizirani, vabimo najlepše k pristopu. Tovariši, pripeljite jih s seboj. Odbor.

Naša gospodarska organizacija

—g Zadrudnikom Učiteljske samopomoči. Sporočamo vam veselo vest, da v januarju 1940. ni umrl noben član naše zadruge. Kdor ima kakšen zaostanek, naj ga poravnava v prvih dneh meseca februarja t. l. Zadrudna uprava je razposlala le večjim dolžnikom polnočnice v pismih; vsi ostali porabite za poravnavo zaostankov položnice, ki ste jih prejeli v decembru 1939. Zaostanki izkazujejo visoke zneske, upamo pa, da se bodo zdaj, ko ni novih članskih prispevkov, globoko znižali. — Člani, ki so prejeli brezobrestna posojila iz podpornega sklada, naj določene obroke poravnava redno v zaporednih mesečnih obrokih. Samovoljno zniževati zneske za mesečne obroke ni dovoljeno in ne tovariško.

Šolski radio

—r Torek, 6. februarja: Trije lažnjivci. (Burka v treh dejanjih.) Spisal Miroslav Zor. Izvaja igralska družina »Staro in mlado«.

—r Petek, 9. februarja: Po Norveškem; II. del, gdč. Julija Sušteršičeva.

—r V kmetijskem radiu bo v nedeljo, 4. februarja ob 17. uri predaval g. dr. Leo Kocjan: Varujmo živčno pred slinavko in parkljevko.

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

—pev. Obvestilo. Članstvu Učiteljskega pevskega zbora sporočamo, da bo v prvi polovici meseca februarja t. l. redna seja upravnega odbora, po kateri bo članstvo prejelo okrožnice. Nastop v Šoštanju je odpadel, vršil se pa bo pevski tečaj 19., 20. in 21. aprila v Trbovljah. Tajništvo.

Novosti na knjižnem trgu

—k Makso Pirnik: Mladinske pesmi. Ob koncu leta 1939. je izdalo Društvo pevovodij mladinskih zborov tretji zvezek svojih letnih publikacij. To je zbirka narodnih pesmi v harmonizaciji Maksa Pirnika. Posvečena je manom Radovana Cvetka. Vsebuje peto narodnih pesmi: prekmursko »Oj mladost ti«, tri notranjske (ki sta jih avtorju zapeli Gabrenja Franciška, roj. l. 1874., in Kovšca Marija, roj. l. 1877.), »Notranjsko legendo«, »Večernico« in »Jutranjico« ter koroško »Pojdem v rute«. Zunanja oblika zbirke je zelo priključna, tisk čist in jasen kakor že v ostalih edicijah založbe.

Z zbirko bo ustrezno vsem zborom, ki iščejo dobre folklore, kakor tudi zborom, ki jim je sodobna umetna mladinska pesem neprikladna. Vseh peto pesmi izvira gotovo še iz fevdalne dobe, toda iz prvotne pristnosti diha vendarle sodobna občutenost, da te preseneča način, s katerim se je skladatelj približal narodni, nesodobni pesmi. Tri med njimi — »Oj mladost ti«, »Pojdem v rute« in »Večernica« so že znane tudi v mladinski harmonizaciji, ostali dve sta izkopani iz stare ljudske zakladnice. Pesmi so harmonizirane v troglasu, »Pojdem v rute« pa zahteva solista in za zbor četverglasje ali troglasje. Zapisane so v tekoči pevni črti za vse gla-

— JUU — SRESKO UČIT. DRUŠTVO V MURSKI SOBOTI bo zborovalo dne 10. februarja 1940. ob 9. uri v Sokolskem domu v Murški Soboti. Ker so na dnevnem redu važne stanovske zadeve in lepo predavanje, ste vsi prav vljudno vabljeni. Na dnevnem redu bo v prvi vrsti materialno vprašanje uradništva. Pridite vsi, novinci vabljeni! Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO SV. LENART V SLOVENSKIH GORICAH bo imelo zborovanje dne 10. februarja t. l. ob 9. uri na drž. ljudski šoli pri Sv. Lenartu v Slov. goricah s sledečim dnevnim redom: 1. Situacijsko poročilo in poročilo funkcionarjev. 2. Naša borba za izboljšanje gmotnega položaja. 3. Kako bomo proslavili 70 letnico društva. 4. Debata elementarcev o pisanju in branju. 5. Predlogi in slučajnosti (tudi tisti z okrožnice). — Tovariše in tovarišice elementarce prosimo, da prinesejo po par zvezkov svojih šolarjev (mešanih, ne samo najboljših). Ker bo zborovanje zanimivo, iskreno vabimo vse člane in nečlane. Kdor ne bi mogel priti, naj se vsaj opraviči! — Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO SLOVENJEBISTRISKO zboruje v soboto dne 10. februarja 1940. ob 10. uri na Pragerskem z običajnim dnevnim redom. Polnoštevilna udeležba stanovska dolžnost! — Ena šola še dolguje na članarini celo letošnje leto, naj ista uredi svojo obveznost.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO BREŽICE bo zborovalo dne 10. februarja 1940. ob pol 10. uri v ljudski šoli v Brežicah. Poleg običajnih točk je na dnevnem redu predavanje tov. Menceja: Delo Učiteljskega pokreta v zvezi z nalogami slovenskega šolstva. Odbor.

sove, zato ne bodo zborom delale nobenih težkoč v tehničnem delu. Smatram, da bo zbirka tudi v tem oziru služila dvigu naše šolske pesmi na sodobno višino in bo marsikomu v pobudo za spoznanje in izvajanje naših lepih mladinskih skladb. Zato zbirko toplo priporočam vsem mladinskim in razrednim zborom. Naroča se pri ravnateljstvu meščanske šole na Rakeku. Z. J.

—k Nova kmečka stanovska knjiga. Prvekar je izšla nova knjiga Ludovika Puša: Kmečki stan. Psihološke in sociološke korenine kmečkega stanovskega gibanja. Poleg kratkega predgovora, začetne besede in uvoda ima knjiga sledeča poglavja: Človek, Sloj, Stan, Kmečki stan in Temeljna načela kmečkega stanovskega gibanja. V teh poglavjih obravnava avtor zelo živo, zanimivo in temeljito vso zgoraj naznačeno snov. Knjiga je izšla pri Banovinski zalogi šolskih knjig in učil v Ljubljani in stane pri obsegu 112 strani kartonirana 20 din.

—k Poljska, njena zgodovina in njen duh. Sestavili T. Debeljak, R. Molé, Fr. Stele. — Založila Jugoslovanska knjigarna. V Ljubljani 1939. — Cena 22 din. — Ko so časopisi povsem svetu pisali o ponovni delitvi Poljske, so sestavljali te 68 strani obsegajoče knjige zbrali zanimivo snov o državi, ki je sedaj že četrtič propadla. Vsa snov je obdelana v sledečih poglavjih: Stara Poljska. — Propad pod Sasi in delitve Poljske. — V boju za svobodo. — Obnovljena Poljska. — Poljska kultura v preteklosti. — Duhovna kultura sodobne Poljske. — Namesto epiloga. — Knjiga nam v teh poglavjih podaja kratek zgodovinski in kulturni pregled Poljske, ki bo mnogim dobrodošel zaradi boljšega razumevanja dogodkov v najbližji preteklosti.

KDOR UČITELJ, TA ČLAN UČITELJSKE TISKARNE!

Mali oglasi

Mali oglasi, ki služijo v posredovalne in socialne namene občinstva, vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek Din 5.—

POZOR UČITELJI, KI SE PRIPRAVLJATE ZA POKOJ!

Na prodaj je v zdravem in mirnem ljubljanskem predmestju 12 let stara hiša s 5 sobicami, kuhinjo itd. v najboljšem stanju. V hiši je vodovod in električna napeljava, lep vrt z vodnjakom. Hiša se lahko zasede ali po dogovoru čimprej, ali tudi čez čas in ostane do takrat sedanji lastnik kot plačujoči najemnik. Naslov pri upravi »Učiteljskega tovariša«.

 Volna
za obleke,
kostume
in plašče
A. & E. SKABERNÈ
LJUBLJANA

Stanovska organizacija JUU

—s Sreska društva, ki niso še poslala sekciji poročil na okrožnice štev. 499, 674 in 964/39.—40., prosimo, da to izvrše čimprej. Vodstvo sekcije.

Iz društev

Dabla

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V NOVEM MESTU bo zborovalo dne 10. februarja t. l. ob 9. uri na ljudski šoli v Novem mestu. Na dnevnem redu je zelo aktualna razprava »Sodobno slovensko šolstvo in smerice za njegov bodoči razvoj«, zato prosimo, da se članstvo tega zborovanja čim številneje udeleži in naj posamezniki pripravijo tudi svoja mnenja in vprašanja, ki bi prišla v poštev pri tej razpravi.

Ker ima društvo zaradi velikih dolgov na članarini tudi velike težave s plačevanjem dolžnih zneskov sekciji, prosimo, da člani to upoštevajo in skušajo v najkrajšem času poravnati zaostanke. Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V SLOVENJEM GRADCU bo zborovalo tokrat še izjemoma v Slovenjem Gradcu in sicer v soboto dne 10. februarja ob pol 10. uri. Razen poročil bo podalo učiteljstvo iz Smartnega pregledne slike o vplivih socialno - gospodarskega značaja na duševni in telesni razvoj otroka v njihovem okolišju. Odbor in referenti odsekov se sestanejo ob pol 9. uri. Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V LITJI bo zborovalo v soboto 17. februarja t. l. ob 9. uri v Ljubljani v Grill - roomu »Slona« (v kletni dvorani). Seja upravnega odbora bo v soboto 10. febr. t. l. ob 15. uri v tajništvu JUU v Ljubljani, Franciškanska ulica 6./I. Dnevni red zelo važen! Predsedstvo.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO V GORNJEM GRADU bo zborovalo v soboto dne 10. februarja v Radmirju po prihodu poštnega avtobusa s sledečim dnevnim redom: 1. Dopisi in situacijsko poročilo. 2. Naše materialne in druge stanovske zadeve. 3. Predavanje o ženi v zgornji Savinjski dolini. 4. Slučajnosti. — Z ozirom na važnost dnevnega reda naj se člani udeležijo zborovanja v polnem številu. V našem okraju je precej mlajših tovarišic in tovarišev, ki niso včlanjeni. Odbor prosi starejše člane, naj zasta-

vijo ves svoj vpliv in te tovariše in tovarišice privedejo v organizacijo, ker bomo v teh težkih časih le tedaj uspeli s svojimi zahtevami, če bomo vsi stali strnjeno v vrstah organizacije. Zato naj se tega zborovanja udeleži vse učiteljstvo našega okraja! Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO RADOVLJICA bo zborovalo v soboto, dne 10. februarja 1940., ob pol 10. uri v šolskem splotju v Lescah. Poleg običajnih točk je na sporedu predavanje dr. Lava Čermelja o narodno - obrambnem delu. Tovariš Razinger nam bo podal nekaj pojasnil o bolniškem zavarovanju, tovarišica Rupnikova pa poročilo o obdaritvi obmejne dece. Zaradi aktualnega predavanja g. dr. Čermelja pričakujemo polnoštevilno udeležbo. Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO MARIBOR DESNI BREG bo zborovalo v soboto dne 10. februarja 1940. ob pol deseti uri v Mariboru, Narodni dom, z naslednjim dnevnim redom: 1. Predavanje Julija D. Kontlerja: Učiteljeva priprava za delo. 2. Situacijsko poročilo in dopisi. 3. Vprašalna skrinjica. 4. Predlogi in slučajnosti. Odbor.

— JUU — SRESKO DRUŠTVO LAŠKO bo zborovalo v Laškem, 17. februarja 1940., v prostorih tamkajšnje ljudske šole. Tovariš nadzornik Ernest Vranc bo ob 8. uri v okviru praktičnega nastopa v osnovni šoli pokazal poti in sredstva za izvedbo § 44. šol. zakona. Nastopu sledi razgovor. Po primernem odmoru bomo nadaljevali dnevni red kot sledi: 1. Zapisnik o zadnjem zborovanju. 2. Situacijsko poročilo in dopisi. 3. Referat tov. I. Svarca o željah in predlogih članstva, iznešenih v anketni poli. 4. Slučajnosti. — Tovarišice in tovariši! Tudi tokrat smo se zaradi primerne prostora za praktični nastop morali odločiti za Laško, kar prosimo, da upoštevate in se zborovanja polnoštevilno udeležite. Tov. pripravniki, ne pozabite anketnih poli. Odbor.

— JUU — SRESKO UČIT. DRUŠTVO KRANJ bo zborovalo v soboto, dne 10. februarja, ob pol 9. uri v Kranju (dekl. ljudska šola). Poleg običajnega dnevnega reda je na sporedu zanimivo predavanje tov. Kunsta Viljema: O elektriki v ljudski šoli. — Čim težje čase preživljamo, tem bolj morajo biti strnjene naše vrste! Zato vsi tovariši(ce) v zbor! Odbor.